

Ανάρ ΧΟΥΣΕΪΝΟΒ,
Πρέσβης της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν
στην Ελληνική Δημοκρατία

ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ - 30 ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Φέτος συμπληρώνονται 30 χρόνια από τη σύναψη διπλωματικών σχέσεων μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και της Ελλάδας.

Μέσα σε αυτά τα 30 χρόνια, έχει διαμορφωθεί μια πλούσια ατζέντα μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και της Ελλάδας, η οποία περιλαμβάνει πολιτικό διάλογο, αμοιβαία επωφελή συνεργασία εντός διεθνών και περιφερειακών οργανισμών, στρατηγική εταιρική σχέση στον το-

μέα της ενέργειας, ενεργή συνεργασία στους τομείς του πολιτισμού, της εκπαίδευσης και του αθλητισμού. Οι σχέσεις στον τομέα της νεολαίας εξελίσσονταν επίσης σταθερά και το Ελληνο-Αζερικό Κέντρο Νεότητας που ιδρύθηκε το 2014 συνέβαλε σημαντικά σε αυτόν τον στόχο.

Οι δύο χώρες έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στην ανάπτυξη των διμερών σχέσεων τα τελευταία 30 χρόνια. Υπογράφηκαν 22 διακυβερνητικές συμφωνίες

και μνημόνια και περισσότερες από 8 συμφωνίες βρίσκονται σε στάδιο συζήτησης.

Με γεωγραφική τοποθεσία στους κύριους στρατηγικούς κόμβους μεταφορών και ενεργειακών συνδέσεων μεταξύ Ανατολής και Δύσης, Βορρά και Νότου, το Αζερμπαϊτζάν είναι ένας από τους σημαντικούς γεω-

πολιτικούς άξονες και προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες στον τομέα της οικονομίας και της διαμετακόμισης και η Ελλάδα μπορεί επίσης να επωφεληθεί από αυτό. Φυσικά, η συνεργασία στον ενεργειακό τομέα μεταξύ των δύο χωρών έγινε η ραχοκοκαλιά των σχέσεών μας και ανέβηκε σε στρατηγικό επίπεδο.

Το Αζερμπαϊτζάν - ένας ενεργειακός σύμμαχος της ΕΕ, έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο στην έναρξη και υλοποίηση ενός έργου πολλών δισεκατομμυρίων που αφορά την υποδομή παροχής φυσικού αερίου. Ο αγωγός φυσικού αερίου TAP, ως βασικό συστατικό του Νότιου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου, δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα μόνο μιας μεμονωμένης χώρας, αλλά συμβάλλει επίσης στον συνολικό στρατηγικό στόχο της ΕΕ για τη διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Αυτό το τεράστιο έργο με συνολικό προϋπολογισμό άνω των 35 δισεκατομμυρίων δολαρίων στοχεύει στη διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού στη Νότια Ευρώπη (Ιταλία, Ελλάδα) και στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Αλβανία, Κροατία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία), ενώ συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη των περιφερειακών χωρών. Ο TAP έχει σχεδιαστεί για τη μεταφορά 10 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων (bcm) φυσικού αερίου ετησίως προς την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Βουλγαρία, αυξάνοντας την ασφάλεια και τη διαφοροποίηση των προμηθειών φυσικού αερίου στην Ευρώπη.

Λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες εξελίξεις σε μια ευρύτερη περιοχή, αποδείχθηκε ότι θα ήταν σκόπιμο

να διαφοροποιηθεί και να αυξηθεί ο όγκος του φυσικού αερίου προς την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, ενώ η αλληλεπίδραση και οι διαβουλεύσεις προς αυτή την κατεύθυνση δεν αποκλείονται μεταξύ Αζερμπαϊτζάν και Ελλάδας σε περίπτωση ενδιαφέροντος από την ελληνική πλευρά.

Το έργο του Νότιου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου αποτελεί αφενός απτή απόδειξη της αυξανόμενης αλληλεξάρτησης μεταξύ των δύο εταίρων και αφετέρου δομικό στοιχείο για την περαιτέρω ενίσχυση της διμερούς σχέσης με ολοένα αυξανόμενο εμπόριο, αμοιβαίες επενδύσεις και υλικοτεχνικές διασυνδέσεις, καθώς και έναν εντατικό πολιτικό και πολιτιστικό διάλογο.

Η εφαρμογή του TAP, όπως αναφέρθηκε, έχει γίνει επίσης παράγοντας ενίσχυσης της ελληνικής οικονομίας σε βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη προοπτική. Μαζί με τους συνεργάτες του, ο TAP εξασφάλισε τη συμμετοχή ελληνικών εταιρειών σε όλα τα στάδια της υλοποίησής του στην Ελλάδα - από την προμήθεια αγωγών μέχρι την κατασκευή αγωγών και σταθμών συμπίεσης. Ως αποτέλεσμα, σε αυτές τις εταιρείες ανατέθηκαν συμβάσεις συνολικής αξίας άνω του ενός δισεκατομμυρίου

ευρώ, ενώ η οικονομία της χώρας εξασφάλισε χιλιάδες θέσεις εργασίας και αύξησε τα έσοδα του προϋπολογισμού. Η Ελλάδα αγοράζει 1 bcm φυσικό αέριο (πάνω από το 15% των συνολικών εισαγωγών) από το έργο Σαχ Ντενίζ 2 του Αζερμπαϊτζάν μέσω του TAP με μια αρκετά λογική πολιτική τιμών.

Θεωρούμε ορόσημο στις σχέσεις των δύο χωρών την υλοποίηση του έργου TAP που έγινε φυσική γέφυρα μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και της Ελλάδας. Χάρη σε αυτό το μεγαλεπήβολο έργο, οι δύο χώρες έγιναν στρατηγικοί εταίροι στον ενεργειακό τομέα. Το έργο συνέβαλε επίσης στον στόχο της Ελλάδας να μετατραπεί σε ενεργειακό κόμβο στην περιοχή.

Το 2021, ο TAP μετέφερε 8,1 bcm στην Ευρώπη. Από αυτή τη συνολική ποσότητα, πάνω από 6,8 bcm έφτασαν στην Ιταλία και περίπου 1,2 bcm παραδόθηκαν στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία. Οι όγκοι παράδοσης φυσικού αερίου στην Ελλάδα θα αυξηθούν σύμφωνα με τις υπογεγραμμένες συμβάσεις και ανάλογα με τους όρους μελλοντικών συμφωνιών μεταξύ των Μερών.

Η χρήση οδών μεταφοράς που συνδέουν την Ευρώπη με την Κίνα μέσω του Αζερμπαϊτζάν θα μπο-

ρούσε να είναι ελκυστική και για τις ελληνικές εμπορικές εταιρείες. Αυτή η γραμμή μπορεί να αποτελέσει για την Ελλάδα μια αποτελεσματική επιλογή για τη διαφοροποίηση των διαδρομών μεταφοράς και τη διανομή των προϊόντων και των υπηρεσιών της σε νέες αγορές.

Για μεγάλο χρονικό διάστημα, οι ενεργές εμπορικές και οικονομικές σχέσεις ήταν το σήμα κατατεθέν των σχέσεων μεταξύ δύο χωρών και ο όγκος του εμπορίου ανήλθε σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης στις αρχές της τελευταίας δεκαετίας, το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί δραματικά. Υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι για αυτή τη μείωση, αλλά είναι σαφές ότι οι επίσημοι και επιχειρηματικοί κύκλοι των δύο χωρών πρέπει να συνεργαστούν πιο ενεργά. Ένα Ελληνοαζέρικο Επιμελητήριο που ιδρύθηκε το 2004 μπορεί επίσης να καταβάλει πρόσθετες προσπάθειες για τον σκοπό αυτόν. Υπάρχει σπουδαίες δυνατότητες για την ανάπτυξη των εμπορικών δεσμών μεταξύ των χωρών μας. Ο εμπορικός κύκλος εργασιών μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν και της Ελλάδας ανήλθε σε 435,8 εκατ. δολάρια το 2021. Το 2020, το ποσοστό αυτό το είχε φτάσει τα 536,9 εκατ. δολάρια. Ωστόσο, ο τρέχων κύκλος

εργασιών δεν ανταποκρίνεται στις δυνατότητες. Από την άποψη αυτή, θα πρέπει να διερευνηθούν πρόσθετες ευκαιρίες συνεργασίας στους τομείς της γεωργίας, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, των κατασκευών, της ναυπηγικής/επισκευής και του τουρισμού.

Ο κύριος στόχος της οικονομίας του Αζερμπαϊτζάν σήμερα είναι να μειώσει την εξάρτησή του από την παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου και τη διύλιση και διαφοροποίηση μέσω νέων βιομηχανιών, τη μείωση της εξάρτησής του από τις εισαγωγές και την ανάπτυξη εξαγωγών των τελικών προϊόντων υψηλής τεχνολογίας, υπηρεσιών και επικοινωνιών, καθώς και την ενίσχυση της τουριστικής βιομηχανίας. Στους τομείς του τουρισμού, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της γεωργίας, οι ελληνικές εταιρείες διαθέτουν εμπειρία και τεχνογνωσία που μπορούν να εφαρμοστούν με επιτυχία στο Αζερμπαϊτζάν.

Όσον αφορά τις ανθρωπιστικές σχέσεις, ένα πρόγραμμα διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας έχει ξεκινήσει από το Πανεπιστήμιο Γλωσσών του Αζερμπαϊτζάν. Η ελληνική γλώσσα διδάσκεται στο Σλαβικό Πανεπιστήμιο του Μπακού από το 1999. Το Εκπαιδευτικό και Πολιτιστικό Κέντρο Νεοελληνικής Γλώσσας ιδρύθηκε το 2004 και η τελετή έναρξης συνέπεσε με την κρατική επίσκεψη του τέως Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, Α.Ε. κ. Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου, στο Αζερμπαϊτζάν.

Τις τελευταίες δεκαετίες, ορισμένα πανεπιστήμια του Αζερμπαϊτζάν και της Ελλάδας έχουν καθιερώσει διαφορετικούς τρόπους αλληλεπίδρασης, μεταξύ άλλων μέσω του πλαισίου των προγραμμάτων ανταλλαγής φοιτητών της ΕΕ «Erasmus +». Εκτός από την εκπαίδευση, οι ανταλλαγές στους τομείς του πολιτισμού, της νεολαίας και του αθλητισμού είναι αρκετά ελπιδοφόρες και περαιτέρω ευκαιρίες πρέπει να διερευνηθούν.

Η ανεκτικότητα και η πολυπολιτισμικότητα είναι τα βασικά θεμέλια της κοινωνίας του Αζερμπαϊτζάν. Το Αζερμπαϊτζάν έχει πραγματοποιήσει μια συντονισμένη προσπάθεια να δημιουργήσει και να προωθήσει τις απαραίτητες πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες για την ανάπτυξη και την ενίσχυση των παραδόσεων που διαθέτει η χώρα στην πολυπολιτισμικότητα και ανεκτικότητά.

Ιστορικά, το Αζερμπαϊτζάν υπήρξε τόπος αρμονικής συνύπαρξης διαφορετικών πολιτισμών και θρησκειών και σήμερα αποτελεί μια έγκυρη πλατφόρμα διαλόγου μεταξύ Ανατολής και Δύσης, χριστιανικού και μουσουλμανικού κόσμου. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αυτή τη διαδικασία συμμετέχουν ενεργά οι Έλληνες επιστήμονες και καλλιτέχνες, εκπροσωπώντας τακτικά τη χώρα τους στα φόρουμ διαπολιτισμικού διαλόγου που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Μπακού.

Ως χώρα με πλούσια ιστορία, το Αζερμπαϊτζάν εν-

διαφέρεται για πολιτιστικές ανταλλαγές με την Ελλάδα. Δεδομένου του πλούσιου πολιτισμού αμφοτέρων των δύο χωρών, είναι σημαντικό να πραγματοποιούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις και στις δύο πρωτεύουσες για την αμοιβαία αναγνώριση των πολιτιστικών εθίμων και κληρονομιών.

Χρειάζεται επίσης εντατικοποίηση της διακοινοβουλευτικής συνεργασίας, η οποία παραδοσιακά αποτελούσε σημαντικό δείκτη ωριμότητας των διμερών σχέσεων, καθώς και της ανάπτυξης άμεσων οριζόντιων σχέσεων μεταξύ των περιφερειών των δύο χωρών. Οι ομάδες φιλίας στα κοινοβούλια των δύο χωρών θα μπορούσαν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για τον σκοπό αυτόν και η εντατικοποίηση των επαφών μεταξύ τους θα μπορούσε να είναι χρήσιμη. Οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των κοινοβουλευτικών μας αντιπροσωπειών στο πλαίσιο των διεθνών δομών μπορεί να είναι επωφελείς και για τις δύο χώρες.

Τα τελευταία χρόνια η ένταση της συνεργασίας έχει μειωθεί για αντικειμενικούς κυρίως λόγους. Το αντιμετωπίζουμε με κατανόηση και τονίζουμε ότι το

Αζερμπαϊτζάν είναι πάντα ανοιχτό στη συνεργασία με την Ελλάδα, στον ίδιο βαθμό που υπάρχει αντίστοιχο ενδιαφέρον από την πλευρά της Ελλάδας. Υποθέτω ότι και οι δύο χώρες θα πρέπει να καταβάλουν τις προσπάθειές τους για να ξεπεράσουν όλα τα αβάσιμα εμπόδια στον δρόμο μας προκειμένου να επιταχύνουμε τη συνεργασία σε τομείς αμοιβαίου συμφέροντος. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι εκτός από μια φυσική γέφυρα που δημιουργήθηκε μεταξύ των χωρών μας μετά τη θέση σε λειτουργία του έργου του Νότιου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου, το Αζερμπαϊτζάν και η Ελλάδα ακολουθούν ενόψει του σεβασμού του κανόνα του διεθνούς δικαίου. Και για τις δύο χώρες η υπεροχή του σεβασμού της κυριαρχίας, της εδαφικής ακεραιότητας και του απαραβίαστου των συνόρων είναι απαραίτητη και αποτελεί τον πυρήνα των διεθνών σχέσεων. Στο Αζερμπαϊτζάν είμαστε πεπεισμένοι ότι η αυστηρή εφαρμογή του διεθνούς δικαίου και των αμοιβαίων συμφερόντων είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη των διμερών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. 🌟